

Станислав ПЕТКОВСКИ

НАЦИОНАЛНО ДОСТОИНСТВО

Како што навестив, овој серијал од три-четири продолженија ќе му биде посветен на патриотизмот. Имено, мотивацијата да пишувам за патриотизмот е одраз на она што актуелно се случува во нашата држава (нација), распадат на националната идеја, функционирањето на државата кое е послабо и понемокно од функционирањето како Република во бившата СФРЈ. Толку распадат на системот е евидентен што се огледува во недостатокот на идеи, на позитивна клима, во општата апатија во која народот сè "може да проголта", во воведувањето имплицитна диктатура и секојдневни неправди на неколку главни нивоа на државата. Одговорноста за ова, освен што е на народот кој најпосле има таква власт каква што заслужува (го цитирам Марјановиќ) е и на онаа партиска структура, која е најдолго на власт во РМ и која можеби сега ја амортизира и ја избегнува одговорноста, но историски, и тоа многу брзо, ќе биде одговорна за тоталниот распад на националното ткиво на оваа држава. Во ова нејзин соучесник е и опозицијата, чие кратко доаѓање на власт, го проследи со катастрофална кадровска политика, со која им испрати само "порака" на гласачите за нивно ретерирање во наредното гласање - "Да са твога пута не скренемо..."

Прв и најбитен елемент од нечиј идентитет е неговата граница. Таа граница се нарекува его-граница. Низ неа индивидуата го пропушта она што нејзиниот вредносен систем го одобрува и...

го разбира и го користи како материјал за градба на сопствениот вредносен систем. Во литературата за личноста границата е еден од основните принципи на интегритетот на личноста, поради кој таа може да се разликува од другите. Без интегритет нема индивидуален развој на личноста.

На системско ниво, она што границата е за личноста, за надсистемот-државата, границата (во буквална смисла) и институциите на државата се основни елементи на нејзиниот интегритет. Ако доброто со лошо е изедначено, каде што влијанието од надвор е поголемо, отколку влијанието од внатре, тогаш нивниот интегритет и интегритетот на државата се загрозуваат.

Идентитетот, границата и интегритетот за еден народ се составни делови на патриотизмот, кој по дефиниција се подведува како чувство за сопствениот народ. Тоа е чувство.

Но, патриотизмот бихејвиорално се остварува низ интегритетот на народот. Доколку некој народ дозволи неговиот идентитет и интегритет, бихејвиорално, некој друг, независно дали е тоа од внатре, или од надвор, да му го загрозува, да го релативизира и да го редефинира (повторно предефинирање на патриотизмот, што е тоа, а што тоа не е за дневно политички потреби), тогаш тој народ има сериозен проблем на долг рок да се одржи како засебен ентитет (интегритет).

Достоинството е енергијата на патриотизмот, тоа е второто чувство. Низ достоинството интегритетот најмногу доаѓа до израз. Нацио-

нализмот не е достоинство. Ароганцијата не е достоинство. Инсистирање на сопственото достоинство наспроти колективното, во кое единката припаѓа, било да е тоа група, нација, тим и сл. го препознаваме како ароганција, тоа е само за лична и себична одбрана и самопрезентација.

"Хаг" ни испрати порака, и тоа на начин, да ја парфразирам нашата Влада, дека вистината и историјата се загрозуваат. Но, зошто ние чекаме "Хаг" да ни испраќа пораки за нашата историја и за случувањата во 2001 година? Ако ние не испраќаме пораки, другите ќе помислат дека нема што да испратиме! Или не сакаме? Токму поради тоа, нашата држава го доживува фингирано ударот на нашето достоинство како држава, кога само еден нејзин бивш министер од МВР и припадник на МВР се единствените од Македонија кои се обвинети во "Хаг". Ете, гледате ли кој бил виновен за војната, "пардон" воениот конфликт? Добивме порака, а сега? Најпосле уште од 2001 година "брат Љубе" се чини беше "одреден" како најпогоден за "командна одговорност", наспроти стотици команданти кои дефилираа на овие простори. Некако на "западов", со посредство на домашниве, изгледа најмногу профилот на "братот" им одговараше за "жртвен јарец". Но, пред тоа, прво требаше "лавовите" да ги претворат во "глутница", некои во "лавчиња", други во "зоолошка градина" (читај затвори) и... тогаш е подготвен "братот". Еве и вака може тоа да се толкува. Зарем Тарчуловски бегаше за да на таков начин биде "фатен" и "однесен", најпосле лу-

ѓе тој е само обвинет, не е виновен, а нашите органи однапред кон него се однесуваат како да е виновен. Само заради тоа што "Хаг" го обвинил? Каде е тука достоинството? Која е сега нашата порака? Или е... "ајде, ајде ние имаме уште за испраќање, само вие кажете!" А што е со "македонската крвава свадба на XXI век" од Непроштено, кога од свадба младенците се киднапирани и ...ги нема? А, Вејце? Вакви случки ниеден "рамковен" не покрива. Зарем за нашето достоинство и пораки вака по весници ќе си "лупаме"? Токму така, свесно себе се навредувам, ако тоа е најмалку што можам да направам за мојот народ, тогаш и "нека" "лупам"; "тропам" и што ти не!

Но, ако интегритетот и националното достоинство не го штитат оние на кои нашиот народ им ја дава моќта, и во овој т.н. меѓупериод, а тоа му се препушта на збунет, конфузен, апатичен и егзистенцијално загрозен народ, тогаш народот тоа ќе го прави - неуспешно и, пред сè, неефикасно. Но, дали ова ќе биде долго?

Патриотизмот се гради освен со чувство и достоинство и со стратегија, која ако сега не се гледа, или ја немаме, не значи дека нема да биде. Токму стратегијата дава топографија на цели, активности и идентификува пријатели и непријатели, но на долг рок, не за дневно-политички потреби. Ние имаме и потенцијал и луѓе за тоа. Достоинство е кога за да се цениш себе не го уништуваш другиот, во себе пронаоѓаш вредности, вештини и сила и ги даваш за доброто на тие до тебе.